

HADELAND OG RINGERIKE AVFALLSSELSKAP AS

ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP 2018

HADELAND OG RINGERIKE AVFALLSSELSKAP AS

ÅRSBERETNING FOR 2018

1 Virksomheten

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (HRA) omfatter morselskapet og ett heleid datterselskap. Datterselskapet HRA Transport AS ble etablert i oktober 2017 som en konsekvens av at selskapet som hadde anbudet for innsamlingen gikk konkurs.

HRA har som hovedoppgave å gjennomføre og drifte et renovasjonssystem som oppfyller alle krav til innsamling og behandling av husholdningsavfall i eierkommunene Gran, Hole, Jevnaker, Lunner og Ringerike. Dette omfatter også drift av Trollmyra Avfallsanlegg på Bergermoen i Jevnaker kommune, samt seks gjenvinningsstasjoner i eierkommunene. Disse ligger i Mohagen (Gran), Svingerud (Hole), Trollmyra (Jevnaker), Roa (Lunner), Sokna og Nes i Ådal (Ringerike). I tillegg har selskapet mottak av næringsavfall og farlig avfall. Fra 2014 produserer selskapet drivstoff i form av biogass (biometan) av matavfall.

Datterselskapet HRA Transport AS har som hovedoppgave å hente avfallet hos alle abonnentene i eierkommunene.

HRA har også ansvar for innsamling, behandling og etterbruk av kloakkslam fra kommunene Gran, Hole, Jevnaker og Lunner.

Oppgavene skal utføres i henhold til sentrale lover og bestemmelser samt gitte tillatelser fra Fylkesmannen og lokale forskrifter. Morselskapet har hovedkontor på Bergermoen i Jevnaker kommune.

2 Generelt

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med resultatregnskap og balanse med tilhørende noter, en fyllestgjørende informasjon om driften i 2018 og om status ved årsskiftet. Det er grunnlag for fortsatt drift, og årsregnskapet for 2018 er satt opp etter denne forutsetning. Det er heller ikke etter regnskapsårets utgang, inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning ved bedømmelsen av regnskapet. HRA defineres som et middels stort foretak. Det er krav om at selvkostberegninger brukes ved fastsettelse av renovasjonsgebyret. For årets årsoppgjør har vi derfor lagt til grunn "Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14)". Dette gir et noe annet resultat enn ved bruk av norsk standard regnskap. Dette fremkommer i notene til regnskapet.

3 Økonomi

Resultatregnskap

Morselskapet hadde en økning i omsetningen fra 118,0 mill. kroner i 2017 til 128,9 mill. kroner i 2018. Årsresultatet før skatt ble på 0,3 mill. kroner, etter skatt ble ordinært resultat -0,2 mill. kroner. Årets underskudd belastes annen egenkapital.

HRA Transport AS hadde en omsetning på 28,5 mill. kroner i 2018. Årsresultatet før og etter skatt ble tilnærmet null. Samlet for konsernet ble driftsinntektene for 2018 på kr. 128,9 mill. kroner. Resultat før skatt ble -0,2 mill. kroner.

Kontantstrømpoppstilling

Morselskapets likviditetsendring fra operasjonell virksomhet var på 13,8 mill. kroner, og netto økning i kontanter var 1,1 mill. kroner. For konsernet var likviditetsendringen fra operasjonell virksomhet på 22,6 mill. kroner, og netto økning i kontanter var 6,1 mill. kroner.

Likviditet

Morselskapets kortsiktige gjeld var 21,3 mill. kroner pr. 31.12.2018. Dette utgjør 29,7 % av samlet gjeld, mot 28,7 % pr. 31.12.2017. Kortsiktig gjeld går ned med 2,2 %, mens sum gjeld går ned med 5,6 %.

Likviditetsbeholdningen var 35,5 mill. kroner pr. 31.12.2018, som tilsvarer 30,5 % av totalkapital.

Konsernets kortsiktige gjeld var 23,4 mill. kroner pr. 31.12.2018. Dette utgjør 28,1 % av samlet gjeld. Likviditetsbeholdningen var 41,5 mill. kroner pr. 31.12.2018, som tilsvarer 32,5 % av totalkapital.

Soliditet

Morselskapets totalkapital var ved utgangen av året 116,7 mill. kroner sammenlignet med 121,2 mill. kroner i 2017. Egenkapitalen utgjør 38,5 % av totalkapitalen mot 37,2 % for 2017.

Konsernets totalkapital var ved utgangen av året 128,0 mill. kroner. Egenkapitalen utgjør 35,1 % av totalkapitalen.

Finansiell risiko

Renterisiko

Morselskapet og konsernet er eksponert for risiko knyttet til endringer i rentenivå. Morselskapet har en langsiktig gjeld til kredittinstitusjon på 37,5 mill. kroner. Konsernet har en langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner på 46,8 mill. kroner.

Kredittrisiko

Morselskapet og konsernet har store løpende kundefordringer, men basert på erfaring gjennom flere år ansees ikke fordringene å utgjøre noen stor risiko.

Likviditetsrisiko

Morselskapets og konsernets likvide midler er plassert i bank med flytende rente. Innskudd pr. 31.12.2018 var 35,5 mill. kroner for morselskapet og 41,5 mill. kroner for konsernet. Bankinnskudd varierer i takt med tidspunktene for fakturering.

Markedsrisiko

Virksomheten knyttet til monopoldelen – husholdningsavfallet - er stabilt. Det samme er innhenting av avfall i regi av datterselskapet HRA Transport AS.

4 Miljørapportering

4.1 Arbeidsmiljø

Fravær med egenmelding er fortsatt lavt, og vi arbeider aktivt for å fortsette denne trenden. Egenmeldinger utgjør 1,07 %. Dette inkluderer ikke egenmelding ved syke barn. Samlet fravær pga. syke barn utgjør 46 dager. Fravær med sykmelding er på 3,06 %. Vi kan ikke se at det er noen spesielle sammenhenger mellom fravær og jobbsituasjon.

Bedriften har eget arbeidsmiljøutvalg, og har to verneombud for henholdsvis kontor- og driftsmiljø. Bedriften har en stabil bemanning, og det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet er godt.

I samarbeid med Stamina Helse settes det årlig opp en virksomhetsplan for helse, miljø og sikkerhet. I 2018 har vi gjennomført:

- Helseundersøkelse av alle ansatte.
- Sørget for nødvendige vaksinasjoner.

Likestilling

HRA har ni kvinner blant tjueseks ansatte (31 %).

Styret består av tre kvinner og tre menn, 40 % mannsandel blant aksjonærvalgte styremedlemmer.

Diskriminering

Selskapet arbeider for å fremme diskrimineringslovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og tiltak for å unngå trakassering.

4.2 Avvik

Det er registrert 124 avvik i vårt internkontrollsystem i 2018. Ett av avvikene er fortsatt under behandling. Avvik ligger i databasen med forklaringer og tiltak.

4.3 Miljøaspekt

Miljøaspekt er produkter/tjenester som kan påvirke det ytre miljø.

Vi har registrert 14 miljøaspekt med beskrivelse av miljøpåvirkning, status og betydning. Dette er utslipp til grunn og utslipp av drivhusgasser og lukt som bedriften følger spesielt opp i henhold til utslippstillatelser og hensyn til naboer. Miljøaspektene er dokumentert i vårt internkontrollsystem.

4.4 Skader og ulykker

Det er i 2018 registrert 12 nesten-uhell. Det er gjort tiltak og avvikene er lukket.

4.5 Råvarebruk og energi

Gass fra nedlagt deponi er energikilde til oppvarming av biogassprosessen og bygningsmasse. Gassuttaket fra deponiet er dalende. Nye gassbrønner satt inn i 2017 økte produksjonen. En tørr og varm sommer 2018 førte likevel til en lavere årsproduksjon enn forrige år. Som reserveoppvarming brukes olje. Det er igangsatt et forprosjekt for etablering av et flisfyringsanlegg til erstatning for deponigassen.

4.6 Utslipp av drivhusgasser

Metan fra nedlagt deponi som lekker ut mellom gassbrønnene på deponiet inneholder ca. 48 % metan (CH₄), ca. 50 % karbondioksid (CO₂), små mengder nitrogen og sporstoffer. Mengde som lekker ut er usikker og vanskelig å måle, men vi registrerer årlig lekkasjeområder og utfører tiltak.

Biogass som prosesseres hos HRA, inneholder ca. 68 % metan og ca. 32 % karbondioksid. Ved ordinær drift er det bare utlekket metan fra deponiet som bidrar til drivhuseffekt. Karbondioksid som slippes ut fra deponiet og biogassanlegget er i naturlig kretsløp. Metan fra utråtningstankene blir oppgradert til drivstoff for kjøretøyer. Avgassene fra forbrenningen er klimanøytrale og bidrar ikke til drivhuseffekten.

Gass fra brønner i deponiet og biogassanlegget i 2018:

Anlegg	Mengde biogass pr år i Nm ³		Metan i Nm ³			
			til varme		til drivstoff	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Deponibrønner	557 334	687913	590 735	414000		
Biogassanlegg	2 183 600	2068300			854 301	994996

4.7 Utslipp av luktenheter

Omfattende luktundersøkelse foretatt i 2016 viser en total reduksjon i luktutslipp fra Trollmyra siden målingene fra 2010. Det er likevel så stor påvirkning at omgivelsene er påvirket over utslippsgrensen satt i HRAs konsesjon. Lagertank for flytende gjødsel og omlasting av restavfall er utpekt som hovedkilder. Tildekking av gjødseltank er gjennomført i mars 2018. Tiltak mot lukt fra omlastingen av restavfall har medført redusert liggetid for restavfall. Ytterligere tiltak i form av omlastingshall med luktfilter er under planlegging. Ny omfattende luktundersøkelse vil bli gjennomført når tiltaket er gjennomført.

Lukt fra biogassanlegget kan forekomme ved større driftsforstyrrelser.

Ved vanlig drift vil all ventilasjonsluft fra biogassanlegget renses gjennom biofiltre, og ikke spre lukt til naboområdene i vesentlig grad. Kompostering av hageavfall og lagring av hogget trevirke vil også kunne skape lukt, men denne lukta vil av de fleste ikke bli karakterisert som sjenerende. Vi arbeider videre med å redusere luktplager, og har et system for innrapportering av luktplager. Antall klager er redusert fra forrige år.

4.8 Støy og støv

Det er ikke registrert noen støy eller støvklager fra anlegget.

4.9 Utslipp til vann

Vårt deponi ligger i en «dødisgrop» på en morenerygg og har dermed ikke rennende overflatevann inn eller ut av området. Alt vann som renner gjennom gammel fylling uten bunntetting, går ned i grunnvannet. Fra og med 1998 er alt avfall deponert på bunntettet område med oppsamling og rensing av sigevann. Vi har flere prøvebrønner hvor det tas prøver fire ganger pr. år. Uttak av prøver nedstrøms deponiet tas i dag ved grunnvannets utløp i Randselva. Sigevannet blir kontrollert med hensyn på mengder og kjemisk forurensning. Rapport vedrørende grunnvann og rensing av sigevann sendes Fylkesmannen årlig.

Brønner nærmest deponiet viser som ventet noe forurensning. I løpet av 2018 ble det funnet per- og polyfluorerte forbindelser (PFAS) i sigevannet fra deponiet som et resultat av et kartleggingsprosjekt initiert av Miljødirektoratet. Dette resulterte i et pålegg fra Fylkesmannen om å inkludere slike målinger i det årlige programmet. Grunnvannets utløp i Randselva viser langt lavere nivå av PFAS enn ved deponiet, og av en annen type. Nytt årlig måleprogram forventes å gi bedre forståelse og evt. bekreftelse på om dette kan være påvirket av annen industri i området.

Utløp i Randselva viser ellers kun små spor av forurensning som ligger innenfor de normer som gjelder. Aktiviteten i deponiet generelt er nedadgående. Dette medfører at også forurensning til atmosfære og grunnvann er avtagende.

4.10 Farlig avfall/generelt avfall fra egen bedrift

Egen bedrift har ingen produksjon som genererer farlig avfall. Annet avfall som oppstår blir sortert.

4.11 Transport og utslipp

Transport er en viktig og nødvendig del av avfallshåndteringen, og dette gir vanligvis utslipp av skadelige gasser som CO₂ og NO_x. Renovasjonsbilene som benyttes til innhenting av husholdningsavfallet går i all hovedsak på klimanøytral biogass som er produsert av HRA og bidrar ikke til drivhuseffekten. 9 nye renovasjonsbiler er bestilt i 2018, for biogass og med siste motorteknologi. Disse leveres i løpet av 2019.

4.12 Miljøstyring

Strategi og mål er beskrevet i selskapets strategiplan for 2016 - 2021. Informasjon, rutiner og prosedyrer er beskrevet i selskapets kvalitet og miljøsystem. Det er etablert et web-basert internkontrollsystem, basert på NS-ISO 9001 og NS-ISO 14001. Kiwa Teknologisk Institutt hadde oppfølgingsrevisjon av internkontrollsystemet i januar 2019.

4.13 Forebyggende tiltak, beredskap og varsling

Internkontrollsystemet inneholder oversikt over miljøaspekter med tiltak og utbedringer. Beredskapsplan ligger også i systemet med varslingsrutiner og dokumentasjon på gjennomført opplæring/øvelser.

4.14 Sikring av etterdrift av deponi

«Stiftelsen etterbruksfond for Trollmyra deponi» ble stiftet 24. januar 2008. Stiftelsen har som formål å sikre etterdrift, samt bidra til ekstraordinær drift av Trollmyra deponi. Stiftelsen ble tilført kr 1.161.850,- i 2018.

4.15 Stikkprøver

Alle lass med restavfall til deponi må det leveres deklarasjonsskjema for. Dette sikrer kontroll med hva som leveres.

5. Utsiktene for 2019

HRA har som hovedoppgave å oppfylle sentrale krav til avfallshåndtering, samtidig som selskapet skal drive forretningsmessig forsvarlig innenfor den konkurranseutsatte delen av vår virksomhet.

Resultatregnskapet for 2018 gir et underskudd, og budsjettet for 2019 er vedtatt med underskudd. HRAs renovasjonsgebyrer økes med 8 % fra 2018 til 2019. Økningen er gjort blant annet for å muliggjøre innhenting av glass- og metallemballasje hjemme hos abonnentene, samt for å sikre avtalefestede lønns- og arbeidsvilkår i HRA Transport.

Det nye tjenestetilbudet med innhenting av glass- og metallemballasje hjemme hos abonnentene starter 2. halvår med kommunene Hole og Jevnaker. Tiltaket er et viktig bidrag for å nå målet om 65 % materialgjenvinning innen 2035.

Tidligere undervisningsopplegg for skolenes 4.klassinger tas opp igjen andre halvår, i nytt undervisningsrom som del av det renoverte administrasjonsbygget. Det «nye» bygget vil både tilfredsstille krav om universell utforming og på en bedre måte understøtte den nåværende og framtidige organiseringen av bedriften. Spesielt gledelig blir det å kunne ta imot skoleklasser og andre besøkende på en god og effektiv måte.

HRA vil videreføre satsningen på kommunikasjon og digitalisering. Ny hjemmeside, ny app, aktivitet på sosiale medier og web-basert rapporteringsløsning er etablert, samt personlig tilrettelagte tjenester gjennom «Min side». Tjenestetilbud videreutvikles ut fra erfaringer, og i tråd med overordnede mål, samt kundenes ønsker og behov.

HRA skal fortsatt ha god oppfølging av logistikk og avtaler for avsetning av restavfall, og holde lagrene av restavfall ved Trollmyra på lavest mulig nivå. Omlastingshall for restavfall etableres for å redusere luktutslipp ytterligere.

Veisystemet på Trollmyra er under omlegging for å skille kunder til gjenvinningsstasjonen fra tyngre kjøretøy og anleggsmaskiner. Prosjektet gjennomføres for å øke trafikksikkerheten og forbedre interne logistikk-løsninger, og har tvunget seg fram som en konsekvens av en betydelig aktivitetsøkning over mange år. Prosjektet gjennomføres i første halvår 2019.

HRA vil i 2019 overta bemanningen på gjenvinningsstasjonen på Svingerud, og det vil tilsettes en ny, ansvarlig person for driften av denne.

Jevnaker, 14.03.2019

Ole Petter Løbben
styreleder

Inger Staxrud
nestleder

Bjørn Haugen Morstad
styremedlem

Joar Aalmo
styremedlem

Karen Skjånes
styremedlem

Vibecke Olsen
styremedlem

Kjell Olav Kolrud
daglig leder

Styrets beretning er elektronisk signert, og inneholder derfor ingen håndskrevne signaturer.

Resultat - mor/konsern

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Morselskap			Konsern	
2018	2017	Note	2018	2017
Driftsinntekter				
128 672 947	116 467 877	2, 14	128 672 947	116 467 877
263 100	343 953		263 100	343 953
0	1 143 000		0	1 143 000
<u>128 936 047</u>	<u>117 954 830</u>		<u>128 936 047</u>	<u>117 954 830</u>
Driftskostnader				
73 365 657	65 793 448	3	44 831 109	58 713 906
19 667 513	17 322 404	5	35 017 546	20 734 969
10 643 452	10 198 929	7	14 376 118	11 106 387
23 766 414	18 730 539	5	32 911 331	21 427 301
<u>127 443 036</u>	<u>112 045 320</u>		<u>127 136 103</u>	<u>111 982 563</u>
<u>1 493 011</u>	<u>5 909 510</u>		<u>1 799 944</u>	<u>5 972 267</u>
Driftsresultat				
Finansinntekter og finanskostnader				
167 112	117 541		169 301	117 866
1 409 732	1 433 688	14	1 718 173	1 511 008
<u>-1 242 619</u>	<u>-1 316 147</u>		<u>-1 548 872</u>	<u>-1 393 141</u>
<u>250 392</u>	<u>4 593 363</u>		<u>251 072</u>	<u>4 579 126</u>
480 753	1 091 700	11	480 753	1 091 700
<u>-230 361</u>	<u>3 501 663</u>		<u>-229 681</u>	<u>3 487 426</u>
<u>-230 361</u>	<u>3 501 663</u>		<u>-229 681</u>	<u>3 487 426</u>
Årsresultat				
Overføringer				
-230 361	3 501 663		0	0
-230 361	3 501 663		0	0

Balanse - mor/konsern
Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Morselskap			Konsern	
2018	2017	Note	2018	2017
Eiendeler				
Anleggsmidler				
1 419 000	830 362	11	1 419 000	830 362
<u>1 419 000</u>	<u>830 362</u>		<u>1 419 000</u>	<u>830 362</u>
Utsatt skattefordel				
Sum immaterielle eiendeler				
Varige driftsmidler				
19 494 203	16 815 792	7, 8	19 494 203	16 815 792
43 950 000	49 687 000	7, 8	43 950 000	49 687 000
1 285 000	1 373 000	7, 8, 17	11 206 208	14 426 874
<u>64 729 203</u>	<u>67 875 792</u>		<u>74 650 411</u>	<u>80 929 666</u>
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom				
Maskiner og anlegg				
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr				
Sum varige driftsmidler				
Finansielle anleggsmidler				
5 050 000	5 050 000	16	0	0
391 041	329 450	15	391 041	329 450
<u>5 441 041</u>	<u>5 379 450</u>		<u>391 041</u>	<u>329 450</u>
<u>71 589 244</u>	<u>74 085 604</u>		<u>76 460 452</u>	<u>82 089 478</u>
Sum anleggsmidler				
Omløpsmidler				
Varer				
40 485	342 181	4	40 485	342 181
<u>40 485</u>	<u>342 181</u>		<u>40 485</u>	<u>342 181</u>
Lager av varer og annen beholdning				
Sum Varer				
Fordringer				
5 848 200	8 531 328	8	5 848 200	8 531 328
3 689 998	3 825 486		4 152 723	4 086 731
<u>9 538 198</u>	<u>12 356 814</u>		<u>10 000 923</u>	<u>12 618 059</u>
Kundefordringer				
Andre fordringer				
Sum fordringer				
Bankinnskudd, kontanter o.l				
35 532 676	34 411 637	12	41 545 889	35 428 570
<u>45 111 359</u>	<u>47 110 632</u>		<u>51 587 298</u>	<u>48 388 810</u>
<u>116 700 603</u>	<u>121 196 236</u>		<u>128 047 749</u>	<u>130 478 288</u>
Sum omløpsmidler				
Sum eiendeler				

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

[illegible]

Jevnaker

Ole Petter Løbben
styreleder

Inger Staxrud
nestleder

Bjørn Haugen Morstad
styremedlem

Joar Aalmo
styremedlem

Karen Skjånes
styremedlem

Vibecke Olsen
styremedlem

Kjell Olav Kolrud
daglig leder

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Konsolidering og konsernregnskap

Konsernregnskapet viser virksomheten til morselskapet Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS og det heleide datterselskapet HRA Transport AS.

Det benyttes ensartede regnskapsprinsipper i konsernet. Ved konsolidering er morselskapets kostpris på aksjene i datterselskapene eliminert mot datterselskapenes identifiserbare eiendeler og gjeld på det tidspunkt aksjene ble anskaffet. Merverdier ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill. Alle interne transaksjoner og mellomværende er eliminert

Selvkostprinsippet

Etter Forurensningsloven § 34 og Avfallsforskriften § 9-10 plikter HRA, som interkommunalt aksjeselskap, å påse at renovasjonstjenester dekkes etter selvkostprinsippet for monopolvirksomheten. Ifølge Forurensningsforskriften § 11-1 må HRA forholde seg til forskriftens rammer for gebyrberegning. De regnskapsmessige konsekvenser etter selvkostprinsippet er innarbeidet i resultatregnskapet. Viser for øvrig til note 14.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er likestilte kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Driftsinntekter

Salgsinntekter inntektsføres i takt med levering. Annen driftsinntekt omfatter leieinntekter.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid.

Varer

Varer er oppført i balansen til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til påregnelig tap.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Enkelttransaksjoner

Det er ingen store enkelttransaksjoner i 2018.

Miljøforpliktelser

Det er opprettet en egen stiftelse som har som formål å sikre etterdrift av Trollmyra deponi. Stiftelsen tilføres årlige midler gjennom innkreving av gebyr.

Leieavtaler

Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører de økonomiske rettigheter og forpliktelser til selskapet (finansiell leasing), aktiveres under driftsløsøre, inventar o.a. utstyr og medtas som forpliktelse under rentebærende langsiktig gjeld til nåverdi av minimumsleien. Driftsmidlene avskrives i henhold til plan og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt som blir utlignet og forfaller til betaling i neste regnskapsår i tillegg til endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet etter gjeldende skattesats ved utgangen av regnskapsåret. Beregningen er foretatt på grunnlag av skattereduserende og skatteøkende midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Selskapets virksomhet knyttet til innsamling, deponering og energigjenvinning av husholdningsavfall defineres som monopolvirksomhet og er unntatt fra beskatning. Selskapet forventer positiv fremtidig inntjening på næringsdelen og forventer at det vil dekke balanseført utsatt skattefordel.

Pensjoner

Selskapets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom Kommunal Pensjonskasse (KLP). Selskapets ansatte gis rett til definerte fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder.

I tillegg til den ordinære tjenstepensjonsordningen kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon (AFP) til aldersgruppen fra 62 til 64 år. AFP behandles som en ytelsesbasert pensjonsordning og er dekket gjennom Kommunal Pensjonskasse (KLP). Selskapets ansatte gis rett til definerte fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Se note 15.

Noter til årsregnskap og konsern 2018

Note 2 Salgsinntekter

Selskapets salgsinntekter er i sin helhet knyttet til kjerneområdet innsamling, sortering, lagring, bearbeiding og videresalg av avfall. Salgsinntektene kommer hovedsakelig fra kommunene Gran, Jevnaker, Ringerike, Hole og Lunner.

Mor			Konsern	
2018	2017	Salgsinntekter fordeler seg slik:	2018	2017
10 978 966	10 094 095	Næringsavfall	10 978 966	10 094 095
0	0	Deponiavgift stat, næringsavfall	0	0
79 515 522	78 320 100	Husholdningsavfall	79 515 522	78 320 100
788 619	-10 934 876	Inntektsregulering Selvkost	788 619	-10 934 876
5 968 909	5 917 998	Gjenvinningsstasjoner	5 968 909	5 917 998
0	0	Deponiavgift stat, gjenvinningsstasjoner	0	0
14 913 999	16 917 619	Salg fraksjoner	14 913 999	16 917 619
4 960 255	5 117 228	Matavfall	4 960 255	5 117 228
8 810 451	8 596 940	Slam	8 810 451	8 596 940
2 736 225	2 438 774	Øvrige salgsinntekter	2 736 225	2 438 774
128 672 947	116 467 877	Sum salgsinntekter	128 672 947	116 467 877

Note 3 Sammenslåtte poster

Mor			Konsern	
2018	2017	Varekostnad fordeler seg slik:	2018	2017
2 468 147	3 126 826	Drift av deponi og energigjenvinning	2 468 147	3 126 826
13 258 365	11 508 985	Drift av gjenvinningsstasjon	13 258 365	11 508 985
44 271 839	38 751 496	Renovasjon	15 737 291	31 671 954
11 182 612	10 894 167	Restavfall til energigjenvinning	11 182 612	10 894 167
2 184 693	1 511 974	Drift av biogassanlegg	2 184 693	1 511 974
73 365 657	65 793 448	Sum varekostnad	44 831 109	58 713 906

Note 4 Varer

Mor			Konsern	
2018	2017	Posten varer i balansen består av:	2018	2017
40 485	342 181	Innkjøpte ferdigvarer	40 485	342 181

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Noter til årsregnskap og konsern 2018

Note 5 Ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.v.

Mor		Lønnskostnader består av følgende poster:	Konsern	
2018	2017		2018	2017
14 395 148	12 833 361	Lønninger	27 332 774	15 789 428
2 366 502	2 050 190	Folketrygdavgift	4 250 535	2 469 054
2 302 602	1 878 331	Pensjonskostnader	2 391 245	1 913 470
603 261	560 522	Andre ytelser	1 042 992	563 017
19 667 513	17 322 404	Sum lønnskostnader	35 017 546	20 734 969
28	26	Gjennomsnittlig antall årsverk	53	51

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 110 802	0
Annen godtgjørelse	141 052	333 333

Det foreligger ikke avtaler om godtgjørelser utover ordinær lønn til ledende personer.

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Honorar til revisor fordeler seg slik mellom lovpålagt revisjon og andre tjenester:

Mor		Revisors honorar fordelt på tjenester:	Konsern	
2018	2017		2018	2017
291 858	253 690	Lovpålagt revisjon	326 289	268 690
42 730	20 150	Teknisk bistand årsregnskap og likningspapirer	42 730	20 150
52 005	221 440	Annen revisjonsrelatert bistand	70 050	259 340
386 593	495 280	Sum	439 069	548 180

Note 6 Miljøfond og Garanti for farlig avfall

Det er i 2018 ikke avsatt noe beløp til miljøfond. Avkastning av fondet skal benyttes til å støtte miljøtiltak i HRA's virkeområde.

Fondet utgjør: 375 000

I tillegg har HRA AS avsatt iht krav fra fylkesmann en garanti på kr 1 658 855 vedrørende farlig avfall på gjenvinningsstasjonene.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Noter til årsregnskap og konsern 2018

Note 7 Varige driftsmidler

Morselskap	Tomter, bygn.m.v.	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar m.v.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	57 461 612	104 117 903	3 518 893	165 098 408
Årets tilgang	5 497 387	1 798 399	588 078	7 883 864
Årets avgang	-	412 185		412 185
Anskaffelseskost 31.12.	62 958 999	105 504 117	4 106 971	172 570 087
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr 01.01.	40 645 820	54 430 903	2 145 893	97 222 617
Tilbakeførte avskrivninger på avgang	-	25 185		25 185
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr 31.12.	43 464 796	61 554 117	2 821 971	107 840 885
Balanseført verdi pr 31.12	19 494 203	43 950 000	1 285 000	64 729 203
Årets avskrivninger	2 818 976	7 148 399	676 078	10 643 453
Årets nedskrivninger	-	-	-	-
Avskrivningssats	5-20%	10-30%	15-30%	

Hvert enkelt driftsmiddel vurderes særskilt og avskrives etter en lineær avskrivningsplan basert på antatt levetid.

Konsern	Tomter, bygn.m.v.	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar m.v.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	57 461 612	104 117 903	17 480 225	179 059 740
Årets tilgang	5 497 387	1 798 399	1 188 078	8 483 864
Årets avgang	0	412 185	0	412 185
Anskaffelseskost 31.12.	62 958 999	105 504 117	18 668 303	187 131 419
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr 01.01.	40 645 820	54 430 903	3 053 352	98 130 076
Tilbakeførte avskrivninger på avgang	0	25 185	0	25 185
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr 31.12.	43 464 796	61 554 117	7 462 095	112 481 009
Balanseført verdi pr 31.12	19 494 203	43 950 000	11 206 208	74 650 411
Årets avskrivninger	2 818 976	7 148 399	4 408 743	14 376 118
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avskrivningssats	5-20%	10-30%	15-30%	

Balanseført verdi av leieavtaler	2018	2017
Anskaffelseskost Driftsløsøre, inventar o.a utstyr	13 271 332	13 271 332
Akk. avskrivninger 31.12	-4 147 292	-829 458
Balanseført verdi 31.12	9 124 040	12 441 874

Årets avskrivninger på balanseførte leieavtaler 3 317 834 829 458

Hvert enkelt driftsmiddel vurderes særskilt og avskrives etter en lineær avskrivningsplan basert på antatt levetid.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Note 8 Fordringer, gjeld/pantstillelser og garantier

Mor		Konsern	
2018	2017	2018	2017
0	0	0	0
13 769 228	16 740 384	13 769 228	16 740 384
37 548 076	42 740 384	46 826 145	55 218 672
5 848 200	8 531 328	5 848 200	8 531 328
19 494 203	16 815 792	19 494 203	16 815 792
43 950 000	49 687 000	43 950 000	49 687 000
1 285 000	1 373 000	11 206 208	14 426 874
70 577 403	76 407 120	80 498 611	89 460 994

I tillegg er leierett i gnr. 94, bnr. 8 i Ringerike kommune pantsatt.

I posten gjeld til kredittinstitusjoner ligger også gjeld leasing:

2018	2017
9 278 069	12 478 288

Note 9 Egenkapital

Morselskap		Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01		3 862 000	41 269 432	45 131 432
Årets resultat			-230 361	-230 361
Egenkapital 31.12		3 862 000	41 039 072	44 901 072

Konsern		Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01		3 862 000	41 255 196	45 117 196
Årets resultat		0	-229 681	-229 681
Egenkapital 31.12		3 862 000	41 025 515	44 887 515

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Note 10 **Antall aksjer, aksjeeiere m.v.**

	Antall	Pålydende	Bokført
Ordinære aksjer	3 862	1 000	3 862 000

Eierstruktur

Aksjonærer pr 31.12.	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Ringerike kommune	1 776	46 %	46 %
Gran kommune	811	21 %	21 %
Lunner kommune	541	14 %	14 %
Jevnaker kommune	425	11 %	11 %
Hole kommune	309	8 %	8 %
	3 862	100 %	100 %

Note 11 **Skatter**

Mor			Konsern	
2018	2017		2018	2017
		Beregning av skattekostnad		
		Spesifikasjon av midlertidige forskjeller/utsatt skatt		
-1 552 994	393 407	Anleggsmidler	-154 347	2 835 069
-1 452 000	-1 452 000	Omløpsmidler	-1 452 000	-1 452 000
-5 478 863	-2 926 679	Gjeld og avsetninger	-5 503 863	-2 926 679
0	0	Ligningsmessig underskudd til fremføring	-87 720	-146 500
2 033 855	375 000	Midlertidige forskjeller som ikke kan utlignes	747 928	-1 920 162
-6 450 002	-3 610 272	Beregningsgrunnlag utsatt skatt	-6 450 002	-3 610 272
-1 419 000	-830 363	Utsatt skatt/skattefordel, 22% og 23%	-1 483 500	-830 363
		Spesifikasjon av beregningsgrunnlag for betalbar skatt		
250 392	4 593 363	Regnskapsmessig resultat før skatt	251 072	4 579 126
-99 452	-195 045	Permanente forskjeller	-1 021 647	2 260 854
4 498 585	-257 549	Endring midlertidige forskjeller	5 566 600	-2 699 211
4 649 525	4 140 769	Sum	4 796 025	4 140 769
0	0	Fremførbart ligningsmessig underskudd fra tidligere år	-146 500	0
4 649 525	4 140 770	Beregningsgrunnlag for betalbar skatt	4 649 525	4 140 769
		Spesifikasjon av skattekostnad		
1 069 391	993 785	Betalbar skatt	1 069 391	993 785
-588 638	97 915	Endring utsatt skatt	-588 638	97 915
480 753	1 091 700	Skattekostnad	480 753	1 091 700

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Noter til årsregnskap og konsern 2018

Note 12 Bundne midler

I posten bankinnskudd inngår følgende bundne midler:	Mor	Konsern
Bundne skattetreksmidler	613 540	1 009 596

Note 13 Leieavtaler Mor/Konsern

Selskapet leier avfallsdeponeringsplass i Ringerike kommune frem til 17.01.2036.
Morselskapets leiebeløp for 2018: 261 629

Note 14 Regnskapsposter fordelt på virksomhetsområder

	Monopol	Næring	Sum
Driftsinntekter	92 394 660	36 541 387	128 936 047
Driftskostnader	-91 609 054	-35 833 982	-127 443 036
Driftsresultat	785 606	707 405	1 493 011
Netto finansposter	-671 467	-571 152	-1 242 619
Resultat før skattekostnad ifølge resultatregnskap	114 138	136 253	250 392
Tilbakeført finansposter på monopolvirksomhet	671 467		
Beregnet normalavkastning på monopolvirksomhet	-785 604		
Beregnet resultat monopolvirksomhet etter selvkostprinsippet	0		
Gjeld til abonnenter etter selvkost pr 01.01.2018	-8 578 041		
Årets beregnede underskudd selvkost, kostnadsført	788 619		
Beregnede renter	-193 954		
Gjeld til abonnenter etter selvkost pr 31.12.2018	-7 983 376		

HRA må forholde seg til selvkostprinsippet for monopolvirksomheten, dette omfatter innsamling og behandling av husholdningsavfall. Etter selvkostprinsippet tas det utgangspunkt i resultat før finansposter, men etter fradrag for beregnet avkastning av bokførte verdier på driftsmidler. Eventuelt overskudd etter selvkostprinsippet tilbakeføres som en inntektsreduksjon og overføres selvkostfond. Tilbakebetaling skal foretas over en periode på 3-5 år. Eventuelt underskudd etter selvkostprinsippet registreres som en inntektsøkning som også registreres mot selvkostfond. Innkreving foretas gjennom økte gebyrer over en periode på 3-5 år. Det beregnes renter av selvkostfond. For 2018 er det krevd inn kr 788 619 for lite i gebyrer på monopolvirksomheten. For tidligere år er det krevd inn kr 8 578 041 for mye i gebyrer, slik at ved utgangen av 2018 utgjør gjeld til abonnenter med kr 7 983 376.

Note 15 Pensjonsforpliktelser

Økonomiske forutsetninger:

Selskapets pensjonsforpliktelser er aktuarmessig beregnet pr. 31.12. Årets pensjonskostnad inngår i resultatregnskapet under lønn og andre personalkostnader. Ved beregning er det lagt til grunn følgende forutsetninger:

	31.12.2018	31.12.2017	
Årlig avkastning	4,30 %	4,10 %	
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %	
Lønnsregulering	2,50 %	2,50 %	
Årlig vekst i grunnbeløp	2,25 %	2,25 %	
Forventet pensjonsregulering	1,48 %	1,48 %	

	31.12.2018	31.12.2017	Endring
	Sikret	Sikret	
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	33 292 597	29 436 986	3 855 610
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-24 285 875	-21 879 211	-2 406 663
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-6 106 214	-5 006 096	-1 100 118
Balanseført netto pensjonsforpliktelse	2 900 508	2 551 679	348 829
Herav balanseført arbeidsgiveravgift	358 433	315 326	43 107

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:	2018	2017
Innbetalt til KLP	2 201 153	1 657 824
Ansattes trekk	-247 380	-225 516
Endring pensjonsforpliktelse	348 829	446 023
Sum	2 302 602	1 878 331

Egenkapitalinnskudd i KLP er oppført som finansiell eiendel i balansen med kr 389 041.
Årets innskudd utgjør kr 61 591.

Note 16 Investeringer i datterselskap og deltakerlignet selskap

Selskap	Forretnings- kontor	Eierandel	Balanseført verdi	Andel resultat 2018	Andel EK 2018
HRA Transport AS	Jevnaker	100,00 %	5 050 000	680	5 036 443
Sum			5 050 000	680	5 036 443

Mellomværende konsern - eliminert i konsernregnskapet	2018	2017
Kundefordringer/Leverandørgjeld	2 941 848	6 144 722

Konserntransaksjon - eliminert i konsernregnskapet	2018	2017
Salgsinntekter/Varekostnad	28 534 548	7 079 542

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS utarbeider konsernregnskap hvor HRA Transport AS inngår.
Konsernregnskapet kan utleveres hos morselskapets kontor.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS - mor/konsern

Note 17 Balanseført leasingavtaler

Oversikt over fremtidig minimumsleie	2018	2017
Neste år	3 200 000	3 172 000
1 til 5 år	6 078 000	9 269 874
Etter 5 år	0	0
Sum fremtidig minimumsleie	9 278 000	12 441 874

Morselskap		Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS	Konsern	
		KONTANTSTRØMOPPSTILLING		
2018	2017		2018	2017
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
250 392	4 593 363	Resultat før skattekostnad	251 072	4 579 126
-993 785	-123 611	Periodens betalte skatt	-993 785	-123 611
0	-1 143 000	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	-1 143 000
10 643 452	10 198 929	Avskrivninger	14 376 118	11 106 387
0	0	Nedskrivning anleggsmidler	0	0
301 696	-317 191	Endring i varelager	301 696	-317 191
2 683 128	-1 255 045	Endring i kundefordringer	2 683 128	-1 255 045
-2 323 699	3 863 892	Endring i leverandørgjeld	702 479	-1 347 952
3 249 028	7 714 239	Endring i andre tidsavgrensningsposter	5 286 002	9 482 838
13 810 212	23 531 576	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	22 606 710	20 981 552
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
387 000	1 180 000	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	387 000	1 180 000
-7 883 864	-9 907 162	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-8 483 864	-23 868 495
0	0	Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	0	0
0	-5 050 000	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	0	0
0	0	Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	0	0
0	0	Innbetalinger ved salg av andre investeringer	0	0
-7 496 864	-13 777 162	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-8 096 864	-22 688 495
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
-5 192 308	-5 192 308	Nedbetaling av langsiktig gjeld	-8 392 527	-5 985 352
0	0	Opptak av langsiktig gjeld	0	13 271 332
-5 192 308	-5 192 308	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-8 392 527	7 285 980
		Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		
1 121 040	4 562 106	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	6 117 319	5 579 037
34 411 637	29 849 532	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	35 428 570	29 849 533
35 532 676	34 411 637	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	41 545 889	35 428 570

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS sitt årsregnskap.

Årsregnskapet består av:

- Selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- Gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge
- Gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at annen informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

BDO AS

Olav Velure
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

HADELAND OG RINGERIKE AVFALLSSELSKAP AS

OPPSUMMERING 2018

1 Generalforsamling og styre for HRA AS

Generalforsamling: Ordførere i eierkommunene.

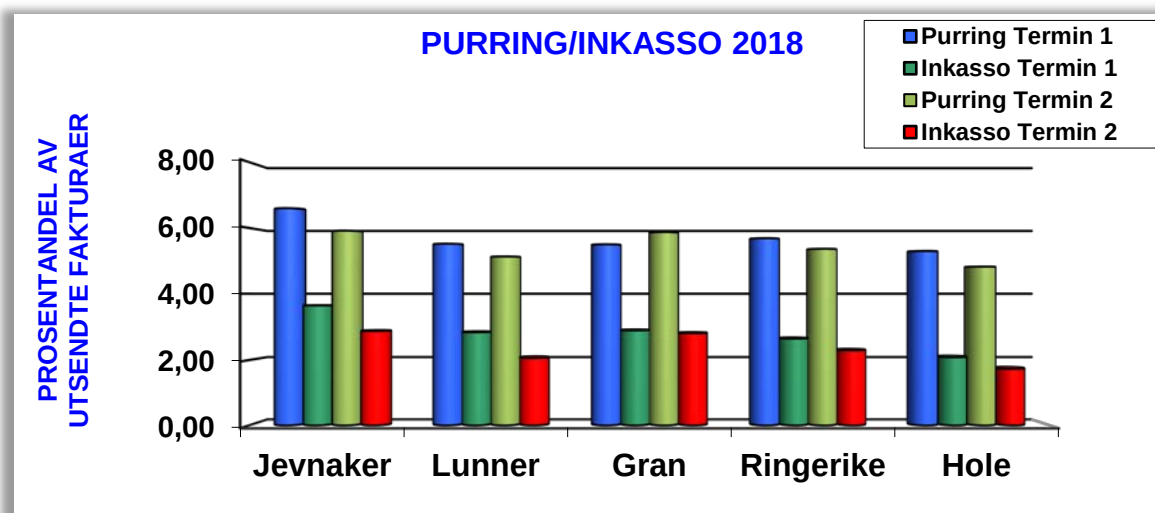
Navn:	Kommune:	Tidsrom:
Willy Westhagen	Gran	01.01 – 31.12
Harald Tyrdal	Lunner	01.01 – 31.12
Lars Magnussen	Jevnaker	01.01 – 31.12
Kjell B. Hansen	Ringerike	01.01 – 31.12
Per Berger	Hole	01.01 – 31.12

Styret

Ole Petter Løbben	Ringerike	Styreleder	01.01 – 31.12
Inger Staxrud	Gran	Nestleder	01.01 – 31.12
Bjørn Haugen Morstad	Lunner	Styremedlem	01.01 – 31.12
Tore Solheim	Hole	Styremedlem	01.01 – 30.04
Karen Skjånes	Hole	Styremedlem	01.05 – 31.12
Signe von Streng	Jevnaker	Styremedlem	01.01 – 30.04
Vibecke Olsen	Jevnaker	Styremedlem	01.05 – 31.12
Joar Aalmo	Ansattvalgt medlem	Styremedlem	01.01 – 31.12

2 Administrasjon, kontor, eiendom

HRA fakturerer selv alle sine abonnenter. Fakturering skjer med to terminer pr. år, og utgjør ca. 54.000 fakturaer pr. år. HRA har avtale med Argus Kreditt på Hønefoss, som overtar innkreving av manglende innbetalinger, etter at første purring er sendt fra HRA. Det er viktig at vi har gode rutiner omkring innkreving av gebyr, og at abonnentene får en korrekt oppfølging ved manglende betaling.

Vi tilbyr avtalegiro, eFaktura og EHF-faktura til våre abonnenter.

Miljøfyrtårn

En av HRAs medarbeidere er godkjent som sertifisør av bedrifter som vil bli Miljøfyrtårnbedrift. I 2018 sertifiserte HRA 4 nye virksomheter og gjorde 6 resertifiseringer. Disse var fordelt på følgende kommuner:

- Gran 1 resertifisering og 1 ny
- Lunner 1 resertifisering
- Ringerike 3 resertifiseringer og 3 nye
- Hole 1 resertifisering

Dette ga en inntekt på kr 45.000,- med et tidsforbruk på 70,5 timer.

HRA har sagt opp sertifisering på vegne av kommunene på grunn av økt arbeidsmengde innen egen virksomhet. Avtalen ble sagt opp med sluttdato 01.10.18.

Utleie lokaler/tomt

- Norsk Gjenvinning AS leier areal til sortering av næringsavfall.
- HRA Transport disponerer kontorer, spiserom og dusj/garderobe.

Kommunikasjon

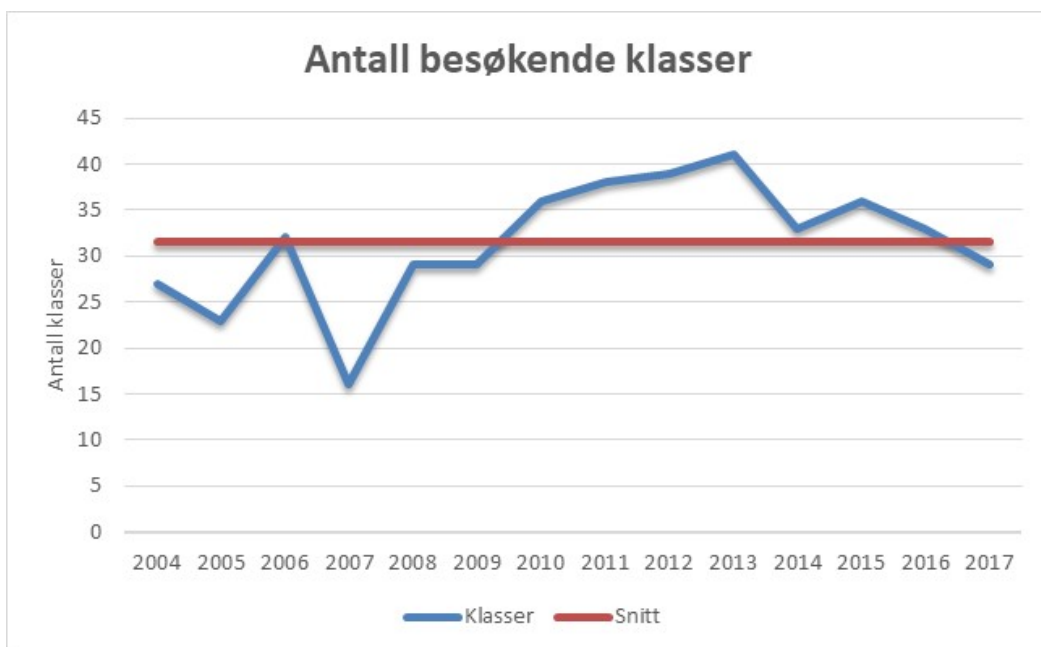
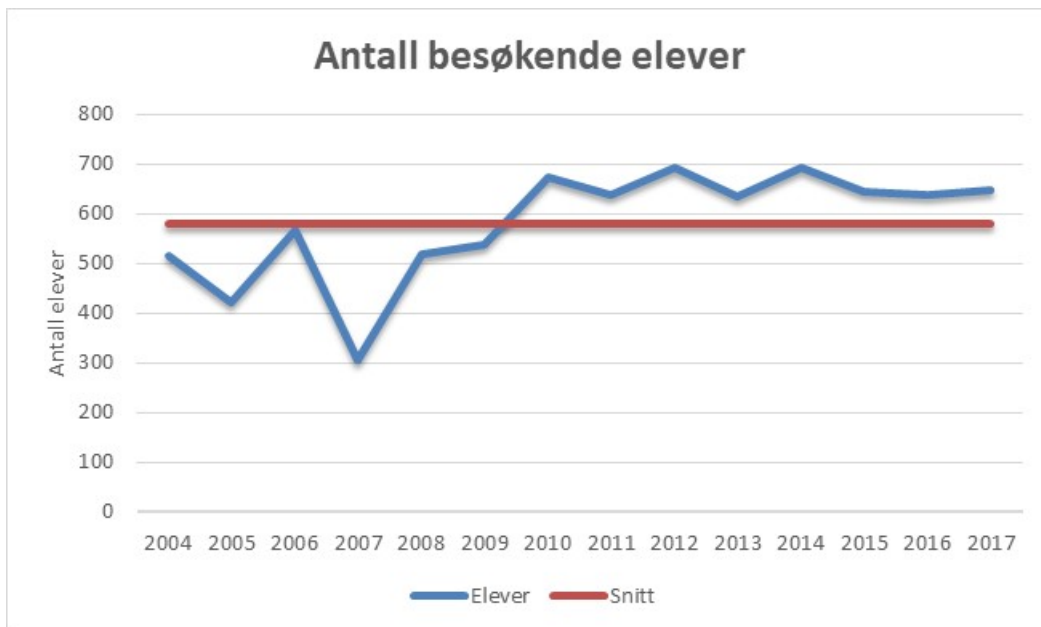
HRA er etablert på nettstedet www.hra.no med nye og mobiltilpassede nettsider høsten 2018. Løsningen inkluderer digital hente kalender og helintegrasjon med nettstedet sortere.no. I tillegg har en innloggingsløsning («Min side»), hvor abonnentene kan få selvbetjeningsløsning for sitt abonnement. En egen app med hentevarsel ble også lansert samtidig.

3 Skole og undervisning

Pga totalrenovering av kontorbygget, lot det seg ikke gjøre å ta imot 4. klassingene som normalt i 2018. Vi har i tillegg stor etterspørsel fra ungdomsskoler og voksenopplæring, som vi imøtekommer så langt det er mulig. Vi ser fram til å gjenoppta og utvikle denne aktiviteten videre når nye lokaler står ferdig høsten 2019.

Oversikt over besøk tidligere år:

År	Skoler	Klasser	Elever	Lærere
2004	18	27	514	42
2005	16	23	423	41
2006	21	32	567	48
2007	14	16	307	31
2008	22	29	518	49
2009	22	29	538	50
2010	25	36	675	64
2011	27	38	638	75
2012	25	39	693	63
2013	23	41	635	60
2014	25	33	694	57
2015	25	36	645	62
2016	24	33	639	71
2017	22	29	648	62
2018	0	0	0	0

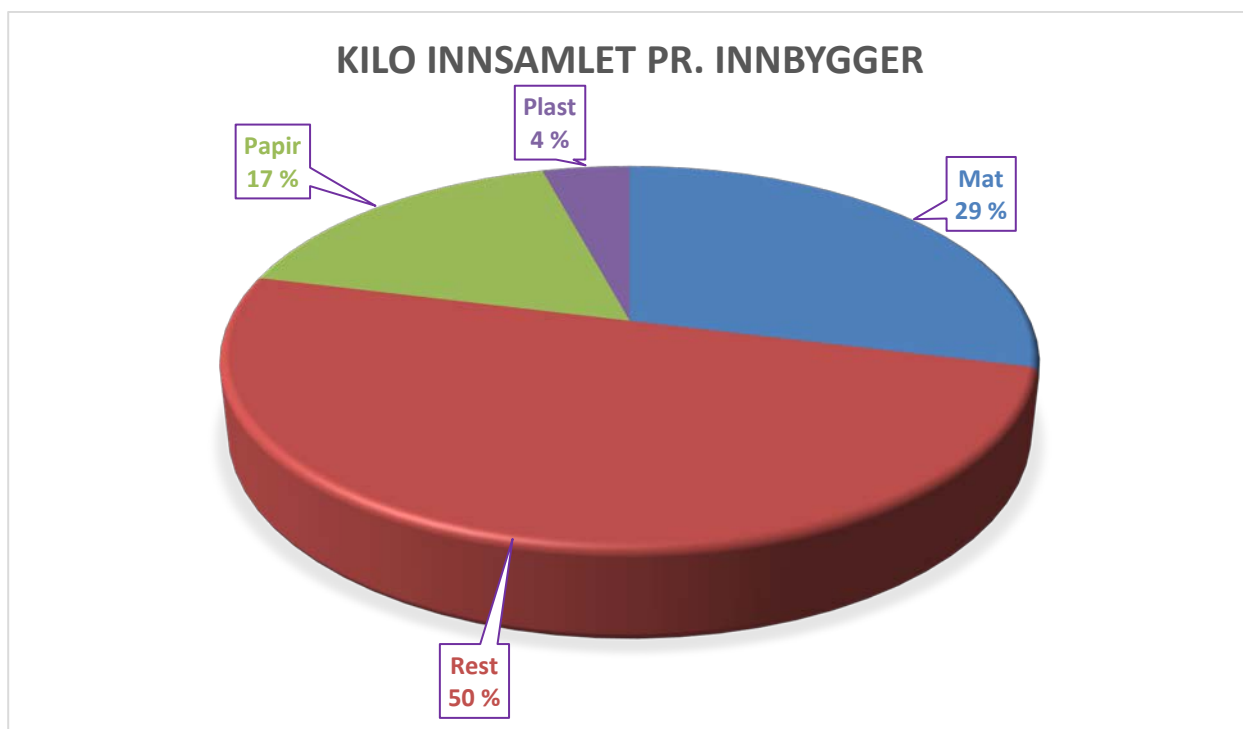
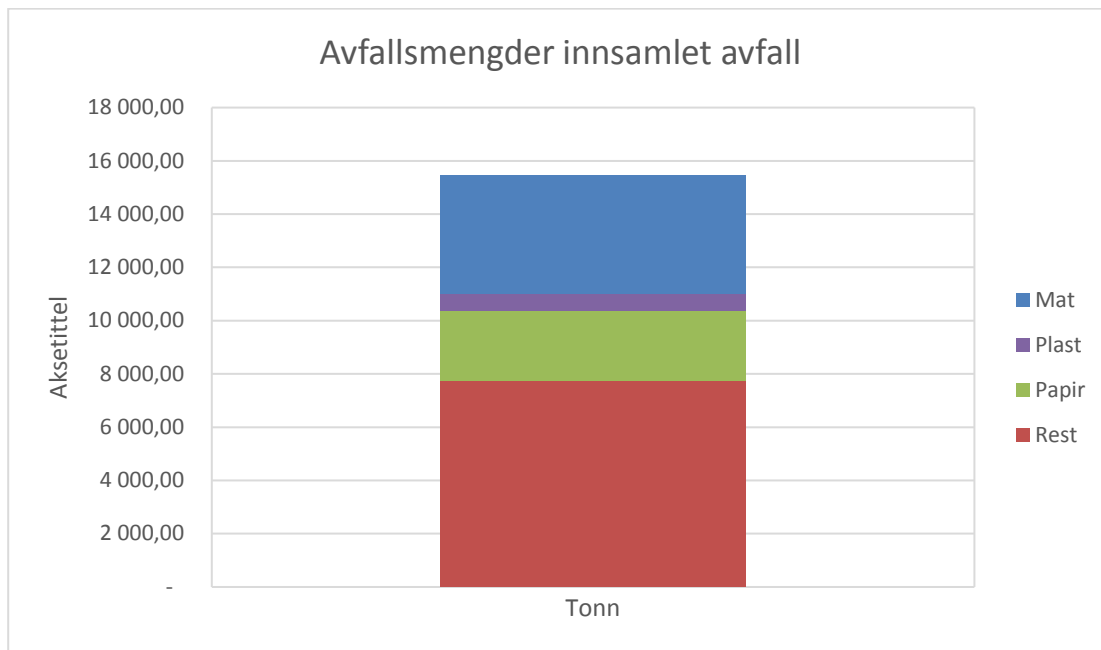
Hvem er raskest til å brette melkekartonger? Elever fra Haugsbygd ungdomsskole blir bevisste kartongbrettetere og informert om hva brukte kartonger blir til.

Gjennom et opplegg fra Ungt Entreprenørskap fant elever fra Vang skole nye bruksområder for gjenvunnet plast. HRA deltok i opplegget.

4 Innsamlet avfall i eierkommunene

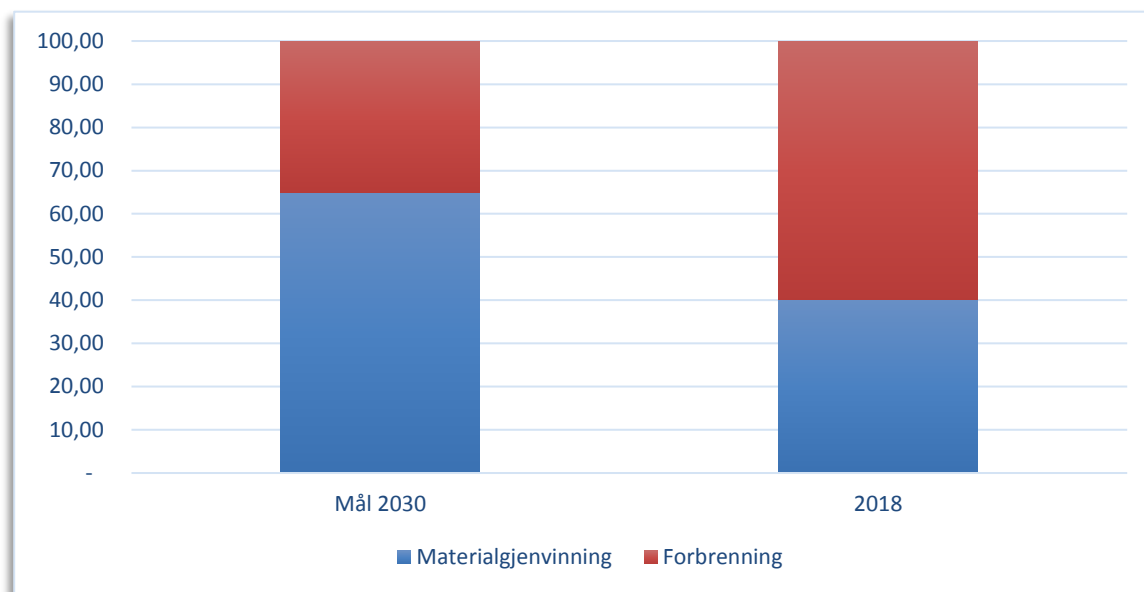
I 2018 samlet HRA inn 15.471 (2017:16.029) tonn på renovasjonsrutene.
Av dette utgjorde restavfallet 7.742 (2017: 7.477) tonn.

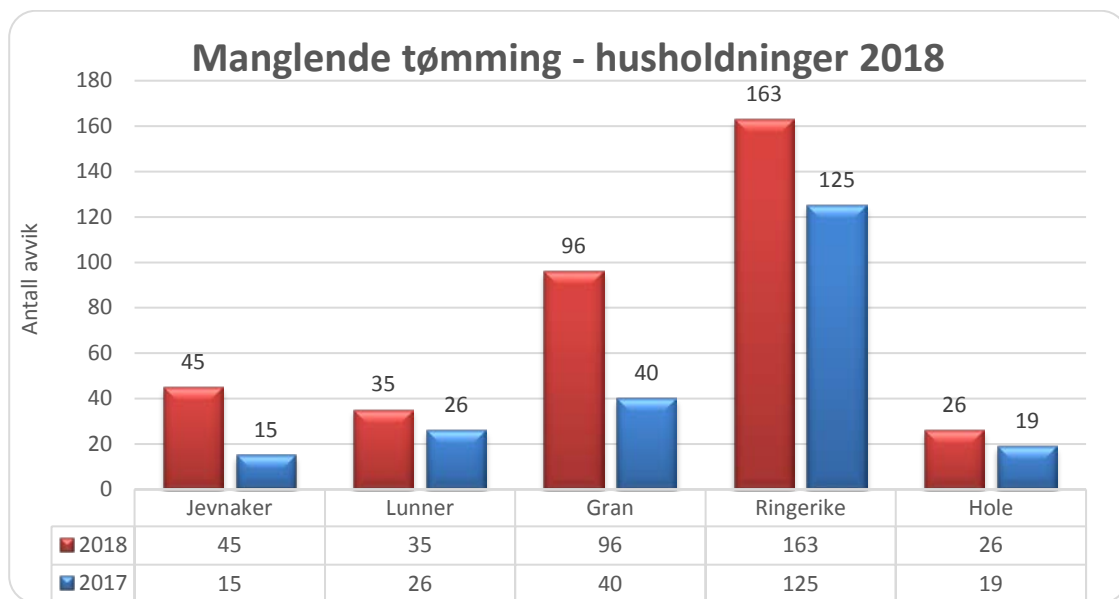

Dersom vi ser på dette pr. abonnent i snitt, så går 40% av avfallet til abonnentene i restavfallet. Resultatet er identisk med 2017.

HRA har som overordnet målsetting å redusere mengden restavfall til fordel for økt materialgjenvinningen i årene fremover. (65% i 2035, i tråd med nasjonale mål)

Innsamlingen er utført av HRA Transport. Manglende tømminger er registrert nedenfor.

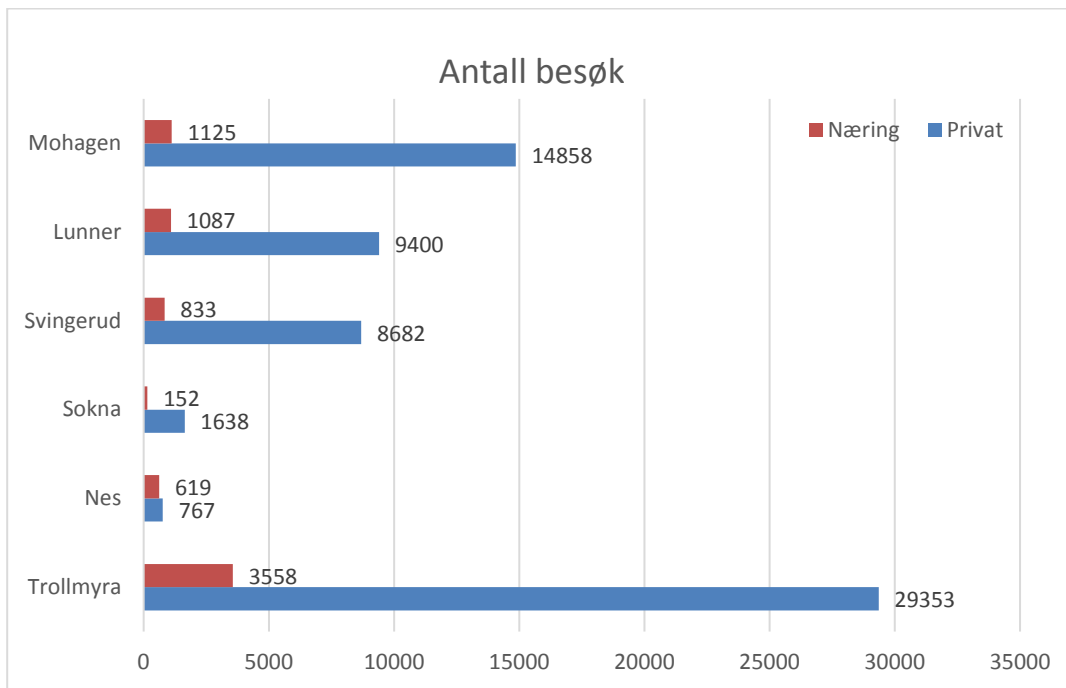

Det er en klar økning i registrerte henteavvik. Vi har ingen klar årsaksanalyse, men formoder at store utskiftninger i bemanning og materiell, samt en krevende vinterperiode forklarer det meste. Manglende henting betyr også ofte forsinket henting. Situasjonen oppleves ikke spesielt utilfredsstillende, men følges opp i fortsettelsen.

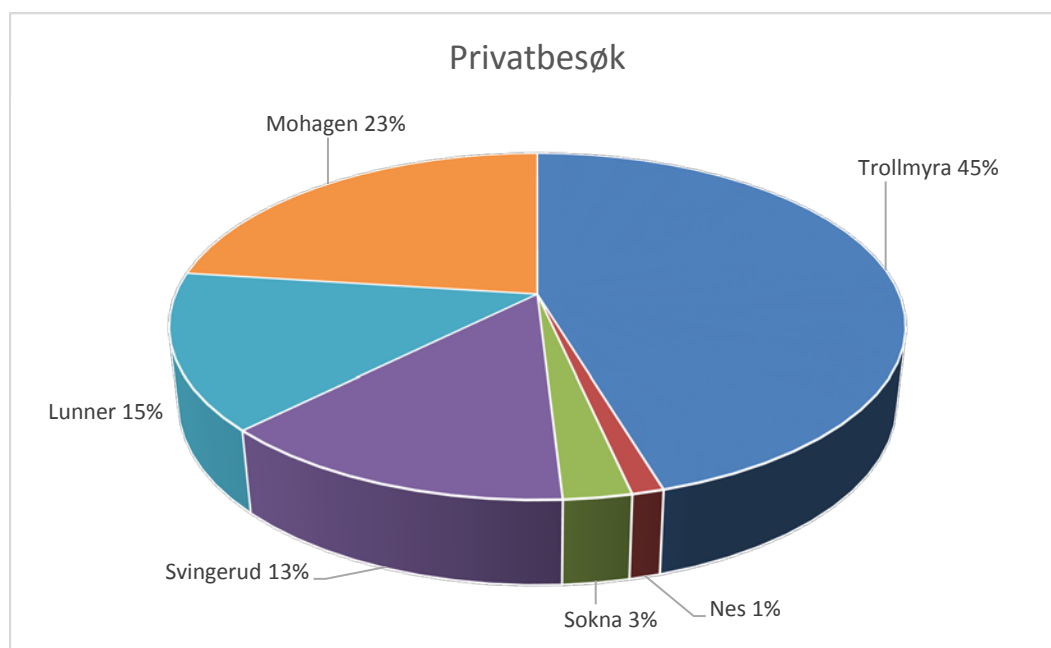
5 Gjenvinningsstasjoner

Følgende gjenvinningsstasjoner er i drift:

Navn:	Sted:	Kommune:	Oppstartet:
Mohagen gjenv.st.	Jaren	Gran	Sep 2015
Lunner gjenv.st.	Roa	Lunner	Jun 1994
Trollmyra gjenv.st.	Bergermoen	Jevnaker	Des 1994
Hole gjenv.st.	Svingerud	Hole	Mai 1995
Nes gjenv.st.	Nes i Ådal	Ringerike	Nov 2000
Sokna gjenv.st.	Sokna	Ringerike	Des 2003

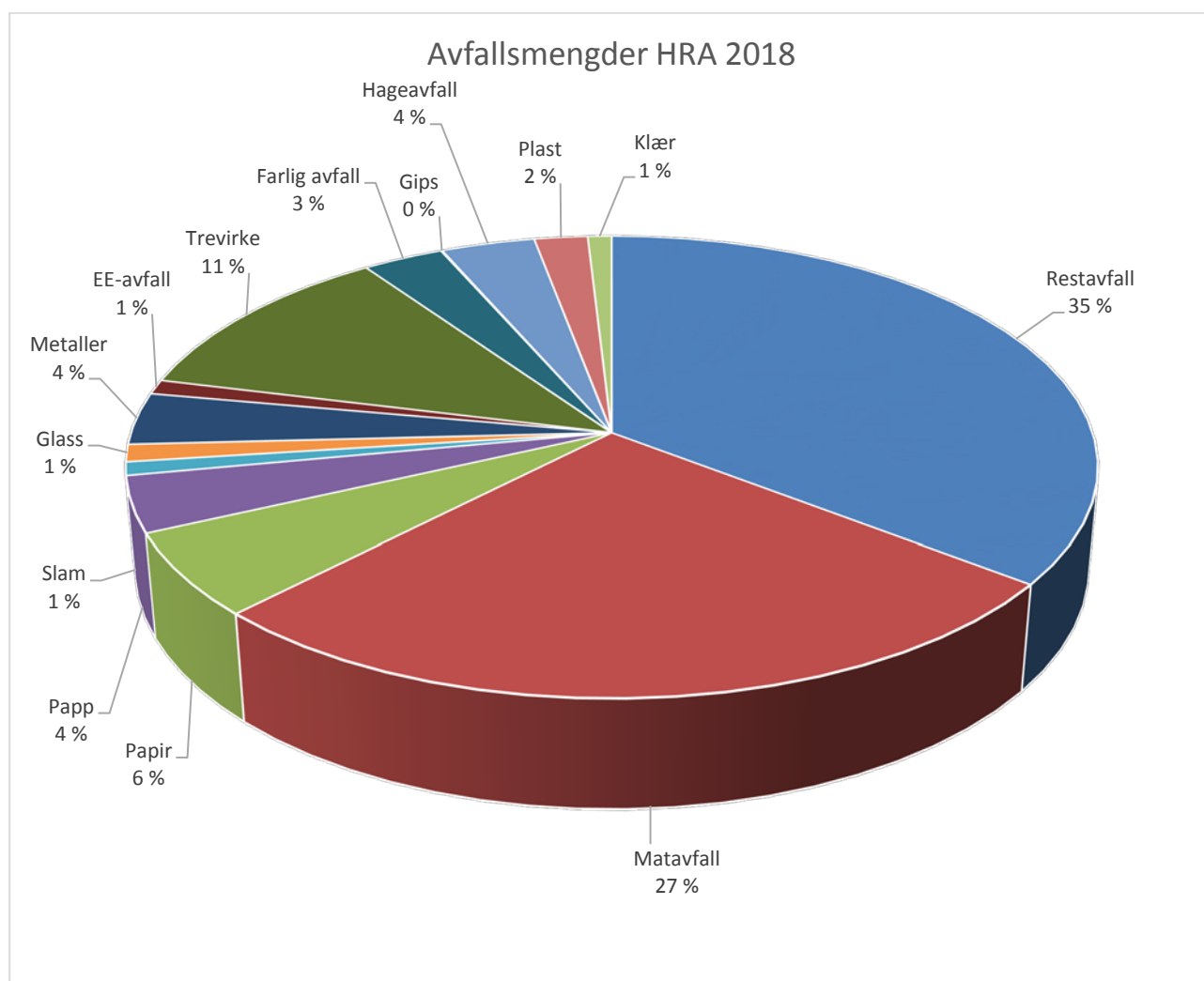

Totalt antall besøk i 2018 var 70.294 (2017: 65.463). Av disse var 64.698 (2017: 58.823) private husholdninger og 7.374 (2017: 6.640) næringskunder.

6 Fordeling av avfallsmengder 2018

De totale avfallsmengdene og fraksjonsfordelingen viser ubetydelige endringer fra 2017.

7 Arbeidsmiljø

Kravene til behandling av avfall blir stadig skjerpet. Det er en krevende jobb både ved henting/transport og på behandlingsanlegget. HRA er medlem i Stamina Helse i Hønefoss, og det gjennomføres årlige helsekontroller i henhold til virksomhetsplanen.

Vi har hjertestartere på anlegget, og de ansatte kurses i bruk av hjertestarteren og i generell førstehjelp.

Alle ansatte får hvert år tilbud om influensavaksine. Ellers gis tilbud om vaksinerings mot stivkrampe, hepatitt A og hepatitt B.

Det gjennomføres også diverse idrettslige og sosiale samlinger. HRA stilte for tredje gang eget lag til Ringeriksmaraton.

HRAs ansatte padlet Randselva på fritiden en vakker forsommerdag i 2018.

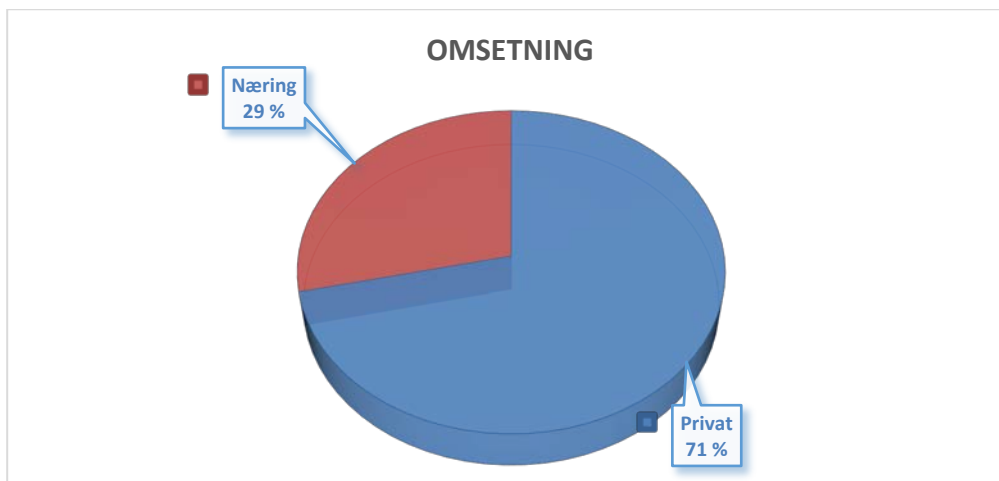
8 Oppgaver i 2019

Vi tar med noen hovedoppgaver for 2019.

- Gjennomgang og videreføring av strategiplanen for 2016-2021 i samarbeid med styret
- fortsette digitaliseringsprosjektet og videreutvikle informasjons- og kommunikasjonsarbeidet
- starte innhenting av glass- og metallemballasje hos abonnenter i Hole og Jevnaker
- ferdigstille renoveringen av administrasjonsbygget
- gjenoppta skoleprosjektet for regionens 4. klasser
- øke servicegrad på gjenvinningsstasjonene
- ferdigstille omlegging av vei for sikrere trafikkavvikling på Trollmyra
- få på plass omlastingshall for restavfall for å redusere lukt fra Trollmyra
- arbeide videre med planer for gjenbruksbutikk på Trollmyra
- revidere eget arbeid og prosedyrer i forhold til pålegg og endringer i lovverk
- overta drift av Svingerud gjenvinningsstasjon fra Hole kommune
- følge opp og videreutvikle samarbeidet med HRA Transport
- ytterligere fokus på forbedring av prosesslinjen for biogassproduksjon
- fortsette påvirkning av beslutningstakere for økt bruk av biogass i HRA-regionen
- økt bruk av biorest som gjødsel i landbruket
- drift av sorteringsplata for Norsk Gjenvinning på Trollmyra

9 Resultater

2018 Etterkalkyle selvkost	Husholdningsavfall	Næringsavfall	Totalt
Gebyrinntekter	79 581 523	0	79 581 523
Øvrige driftsinntekter	12 024 518	36 553 666	48 578 184
Driftsinntekter	91 606 041	36 553 666	128 159 708
Direkte driftsutgifter	84 687 932	36 391 718	121 079 650
Avskrivningskostnad	6 921 125	0	6 921 125
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	785 604	0	785 604
Driftskostnader	92 394 660	36 391 718	128 786 379
Resultat	-788 619	161 948	-626 671
Kostnadsdekning i %	99,1 %	100,4 %	99,5 %
Selvkostfond 01.01	8 578 041	0	8 578 041
- Bruk av selvkostfond	-788 619	0	-788 619
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (2,37 %)	193 954	0	193 954
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	7 983 376	0	7 983 376

Jevnaker, 14.03.2019

Kjell Olav Kolrud
daglig leder